

ERNST BLOCH BIBLIOGRÁFIA

Bevezető jegyzet

Ez az ideiglenes bibliográfia azzal a céllal készült, hogy a marxizmus filozófiai kérdései iránt érdeklődő olvasónak néhány szükséges és ugyanakkor ideiglenes útbaigazítást adjon Bloch műveiről.

E bibliográfia természetesen ideiglenes jellegű.

A Bloch halála után eltelt alig egy hónap alatt természetesen nem is lehetett felkutatni és feljegyezni minden fontos adatot.

Célunk az volt, hogy ezzel az ideiglenes bibliográfiával megtegyük az első lépést e téren. Egy későbbi időpontban reméljük, hogy módunkban lesz egy ennél sokkal teljesebb és részletesebb bibliográfiát adni Bloch műveiről és a róla szóló irodalomról.

E bibliográfia összeállítását 1977 szeptemberének közepén fejeztük be.

Dési Abel

ERNST BLOCH BIBLIOGRÁFIA

a. Bloch német nyelven megjelent művei

A frankfurti SUHRKAMP kiadó 1959-ben kezdte meg Bloch összes műveinek a kiadását. E sorozat utolsó kötete 1977 tavaszán jelent meg. Bloch műveinek ez a 16 kötetes teljes kiadása, a művek hiteles és teljes szövegét tartalmazza, úgy ahogyan azt, maga Bloch megírta és kiadásra előkészítette.

1. kötet

Spuren, 1969 (Nyomok). A mű első kiadása 1930-ban jelent meg Berlinben. Rövid művészeti, irodalmi és filozófiai esszék gyűjteménye.

2. kötet

Thomas Münzer als Theologe der Revolution, 1969. (Thomas Münzer a forradalom teológusa). A mű első kiadása 1921-ben jelent meg Münchenben. Történelmi és filozófiai monográfia a német parasztháborúról és annak ideológiájáról Thomas Münzerről.

3. kötet

Geist der Utopie, 1964. Az utópia szelleme. (Első kiadás München, 1918.) A mű javított és módosított kiadása 1923-ban jelent meg Berlinben. E második javított kiadás új változatát adja e kötet.

4. kötet

Erbschaft dieser Zeit 1962. (Korunk öröksége) Első kiadás, Zürich, 1935. E bővített új kiadás tartalmazza a két háború közötti időszakra vonatkozó, politikai, filozófiai és művészeti írásokat.

5. kötet

Das Prinzip Hoffnung 1959. (A remény elve) E mű 1938—1946 között íródott az amerikai emigráció éveiben Bloch Összefoglaló főműve két kötetben 1660 oldal. E mű első kötete még 1954-ben, a második 1955-ben jelent meg Kelet-Berlinben. A harmadik kötet pedig csak a frankfurti kiadás után. E teljes mű az 1959-ben újra átnézett szövege e két kötetben jelent meg először az összkiadás keretében.

6. kötet

Naturrecht und Menschliche Würde 1961. (Természetjog és emberi méltóság) E mű még Kelet-Németországban íródott, de csak az összkiadás keretében jelenhetett meg Frankfurtban. E kötet tartalmazza még a Christian Thomasius című kismonográfiát is, amely 1953-ban jelent meg először.

7. kötet

Das Materialismusproblem, seine Geschichte und Substanz, 1972. (A materializmuskérdés története és lényege) E mű 1936—38-ban íródott Prágában. E művét Bloch 1971-ben kibővítette és újra átnézte.

E mű tartalmazza az 1952-ben már kiadott kismonográfiát: Avicenna und die Aristotelische Linke (Avicenna és az aristotelesi baloldal).

8. kötet

Subjekt-Objekt 1962. (Subjektum-objektum) íródott 1946 és 1949 között az amerikai emigráció éveiben. Első kiadása 1952 Kelet-Berlin. Monográfia Hegel filozófiájáról.

9. kötet

Literarische Aufsätze 1965 (Irodalmi tanulmányok) az irodalmi és művészeti írások gyűjteményes kötete.

10. kötet

Philosophische Aufsätze 1969. (Filozófiai tanulmányok) gyűjteményes kötet.

11. kötet

Politische Messungen 1970 (Politikai felmérések) a politikai tárgyú cikkek és tanulmányok gyűjteményes kötete.

12. kötet

Zwischenwelten in der Philosophiegeschichte. 1977 (világközök a filozófiatörténetben) az 1950—56 között Lipcsében tartott filozófiatörténeti előadások nagyrészt tartalmazza. Ez előadások egy részét Tübingenben 1962—63-ban megismételte. E kötet tartalmazza a görög, a középkori keresztény és a reneszánsz filozófia történetét.

13. kötet

Tübingener Einleitung in die Philosophie 1970. Tübingeni bevezetés a filozófiába. A tübingenben 1961—63 között tartott előadások szövegét. E kötet tartalmazza az 1961-ben már kiadott Zur Ontologia des Noch-nicht Seins (A még-nem lét ontológiájához) című kis könyvét is.

14. kötet

Atheismus in Christentum, 1968. (Ateizmus a kereszténységben) Tübingenben íródott vallásfilozófia monográfia.

15. kötet

Experimentum Mundi 1975. (A világ kísérlete) az 1972—74-ben Tübingenben íródott filozófiai monográfia Bloch utolsó összefoglaló nagy műve.

16. kötet

Geist der Utopie. 1971. (Az utópia szelleme). Az 1918-ban megjelent változatnak a fototíp kiadása. E művet Bloch 1915—16-ban írta Svájcban.

*Bloch párbeszédeit és interjúit az 1964—75-ös évekből
a következő kötet közli:*

Gesprache mit Ernst Bloch
Herausgegeben von
Rainer Taub und Harald Wieser
Suhrkamp Verlag Frankfurt 1975., 327. old.

NÉMET NYELVŰ IRODALOM BLOCH MŰVEIRŐL

a. tanulmánygyűjtemények

Festschrift Ernst Bloch zum 70 Geburtstag
szerkesztette Rugard Otto Gropp. Kelet-Berlin 1955. A bevezető
jegyzeten kívül csak két tanulmány foglalkozik konkrétan Bloch fi-
lozófiájával. A többi ettől független tanulmány.

Ernst Bloch zu Ehren
szerk. Siegfried Unseld
Suhrkamp verlag Frankfurt, 415. old.
E könyv teljes egészében Bloch műveiről szól vagyis 20 tanulmány
és a kötet végén részletes bibliográfia.

Über Ernst Bloch
Suhrkamp verlag Frankfurt, 1968., 150. old.
7 tanulmány Bloch műveiről és újabb részletes bibliográfia a mű-
veiről.

Ernst Blochs Wirkung. Ein Arbeitsbuch zum 90 Geburtstag.
Időrendben közli a Bloch műveiről szóló kritikákat és tanulmá-
nyokat 1918-tól 1975-ig. És részletes bibliográfiát is ad.
Suhrkamp verlag Frankfurt 1975., 485. old.

b. monográfiák Bloch műveiről

1. Hellmuth G. Bütow: Philosophie und Gesellschaft im Denken Ernst Blochs, Berlin Osteuropa-institut, 1963.
2. Wolf-Dieter Marsch: Hoffen worauf? Auseinandersetzung mit Ernst Bloch Hamburg Furche verlag, 1963.
3. Heinz Kimerle: Die Zukunftsbedeutung der Hoffnung. Auseinandersetzung mit dem Hauptwerk Ernst Blochs, Bonn 1966.
4. Egenoff Roeder von Diesburg: Zur ontologie und Logik offener systeme, Ernst Bloch vor dem Gesetz der Tradition. Hamburg Felix Meiner 1967.
5. Hans Heins Holz: Logos spermatikos
Ernst Bloch Philosophie der unfertigen Welt Luchterhand verlag 1975., 250. old.
Ez a könyv eddig a legjobb és legteljesebb monográfia Bloch műveiről. Holz ma Bloch és Lukács műveinek az egyik legjobb és legértőbb kritikusa és interpretátora.
6. Ernst Bloch: Auswahl aus seinem Schriften
Bevezette és kommentárokkal ellátta Hans Heinz Holz.
Válogatott fejezetek Bloch műveiből. Nagyon jó bevezető tanulmányával és a részletek előtt jó kommentárral. Fischer Bücherei Frankfurt, 1967., 183. old.

ERNST BLOCH MŰVEI SZERBHORVÁT FORDÍTÁSBAN

1. Subjekt-Objekt

Naprijed, Zagreb, 1959. 410 old.,
ford: Stanko Bošnjak és Milan Kangrga
Utószó: Ernst Bloch — Filozof nade (Danko Grlić)

Subjekt Objekt (második bővített kiadás)

Naprijed, Zagreb, 1975., 470. old.
Előszó: Bloch i Hegel ili mogućnost filozofskog sistema danas (Gajo Petrović)

2. Tübingenski uvod u filozofiju

NOLIT, Beograd, 1966., 288. old.,
fordította: Davor Rodin
Előszó: Potraga za bitkom kao hermeneutika nade (Danilo Pejović)
Tübingenski uvod u filozofiju (második javított kiadás)
NOLIT, Beograd, 1973., 266. old.

3. Marksove teze o Fojerbahu
BIGZ, Beograd, 1976., 127. old.
E kis könyv a DAS PRINZIP HOFFNUNG egyik teljes fejezetét tartalmazza.

SAJTÓ ALATT VAN, ILLETVE ELŐKÉSZÜLETBEN

1. Marksizam, filozofija, univerzitet.
Válogatott filozófiai tanulmányok
MLADOST, Beograd, mala edicija IDEJA
E kis könyv 1977 végéig kell hogy megjelenjék.
2. Prirodno pravo i ljudsko dostojanstvo
Bloch jogfilozófiai monográfiája
KOMUNIST, Beograd, megjelenik 1977 végéig.
3. Problem materijalizma
Bloch monográfiája a materializmusról.
A kiadó 1975 óta ígéri e könyv megjelenését. A megjelenés pontos idejét még nem tudjuk.
STVARNOST, Zagreb.
4. Izbor iz dela
Svetlost, Szarajevó
A kiadó 1977—78-ra ígéri e könyv megjelenését.
5. Duh utopije
BIGZ, Beograd.
E mű már régebben szerepel a kiadási tervben, megjelenése 1977 végén vagy 1978-ban várható.
6. Princip nade
Naprijed, Zagreb, megjelenése 1978-ban várható a kiadó ígérete szerint.

ERNST BLOCH MŰVEI TANULMÁNYGYŰJTEMÉNYEKBEN ÉS ANTOLÓGIÁKBAN

1. Nova Filozofija umjetnosti
Nakladni zavod MH. Zagreb, 1972.
E könyvben:
Transcendencija i najintenzivniji ljudski svijet u glazbi. (Egy fejezet a Das Prinzip Hoffnung-ból.)
2. Marksizam i umjetnost
Izdavački centar Komunist, Beograd, 1972.

- Diskusija o ekspresionizmu (1938).
Az Erbschaft dieser Zeit egyik fejezete.
3. Marksizam misao savremene epohe
Službeni list, 1976, Beograd
Misao o revolucionarnoj promeni sveta.
Részlet a Das Prinzip Hoffnung egyik fejezetéből a Feuerbach tézisek kommentárjából.

BLOCH TANULMÁNYAI, CIKKEI, KÖNYVRÉSZLETEI A JUGOSZLÁV FOLYÓIRATOKBAN

1. Filozofija i nada
Naše teme 1957. 3., 334—340. old.
2. Čovjek kao mogućnost
Naše teme, 1965. 10., 1509—1518. old.
3. Koontologija Još-ne bitka
FORUM 11—12, 1966., 415—427.
4. Aporije i baština na trobojnici:
Politička misao, 1966. 1—2. 134—151.
5. Materijalizam kao razotkrivanje
Kulturni radnik, 1966. 11—12. 122—128.
6. Uspravan hod, konkretna utopija
Pregled, 1968. 5—6., 441—448. old.
7. Reč na otvaranju Korčulanske Letnje škole
Praxis, 1969., 1—2., 3—5. old.
8. Marx kao mislilac revolucije
Praxis, 1969., 1—2., 16—18. old.
9. Diskusija s Herbertom Marcuseom
Praxis, 1969., 3—4., 594—96. old.
10. Povijesno posredovanje i novum kod Hegela
Praxis, 1970., 5—6., 709—720. old.
11. Marksove teze o promjeni svijeta
Pitanja, 1970., 8., 535—556. old.
12. Intelektualac i politika
Naše teme, 1970., 12., 2276—2281. old.
13. Leninist pozornice
Kulturni radnik, 1970., 4., 158—163.
14. Jules Verne umjesto Karla Marxa?
Kulturni radnik, 1970., 5., 170—176. old.
15. Karl Marx i čovečnost, građa nade.
Kulturni radnik, 1971., 4., 86—113. old.

16. Proces i struktura
Treći program Radio-Beograd, 1972., 13., 439—461.
17. Zašto i s kojim ciljem veliki filozofi većinom još nisu bili materijalisti
Praxis, 1972., 3—4., 483—486.
18. Građanski svijet i socijalizam
Praxis, 1973., 5—6., 575—578.
19. Uvidi u nihilizam i identičnost
Kulturni radnik, 1973., 3., 110—151. old.
20. Problemi ideološke nadgradnje.
Kulturni radnik, 1974., 5., 65—122. old.
21. Od hazarda do katastrofe
Treći program Radio-Beograda, 30. 1976., 269—306. old.
22. Predavanje iz filozofije renesanse
Delo, 1977., 2., 1—11. old.

JUGOSZLÁV TANULMÁNYOK BLOCH MŰVEIRŐL

Monográfia:

Dr. Rasim Muminović: Filozofija Ernsta Blocha, IMRP, Beograd, 1973., 277. old.

A szerző doktori értekezésének javított szövege. 1971-ig kíséri végig Bloch életét és műveit. A könyv végén részletes bibliográfia található.

Fontosabb tanulmányok (könyvekben)

Predrag Vranicki: Historija marksizma

Naprijed, Zagreb, 1971., I—II.

Részletes fejezet foglalja össze Bloch filozófiájával és életével.

Književna kritika i marksizam

Prosveta, Beograd, 1971., 516. old.

E kötetben:

Rasim Muminović: Ernst Bloch i dijalektičko-kritičke mogućnosti umjetnosti, 53—71. old.

Vanja Sutlić: Bit i suvremenost

Veselin Masleša, Sarajevo, 1967., 421. old.

E kötetben:

Povijesne vremenitost u ruhu utopije, 330—342. old.

- Ante Pažanin: Filozofija i politika
Liber, Zagreb, 1973., 297. old.
E kötetben:
Blochova socijalno-politička i pravna misao, 235—248. old.
- Danilo Pejović: Sistem i egzistencija
Zora, Zagreb, 1970., 270. old.
E kötetben:
Dva marksistička pristupa Hegelu, 44—58.
Pojam napretka kod Ernsta Blocha, 160—176. old.
Potraga za bitkom kao hermeneutika nade, 177—196. old.
Kasna žetva 197—203. old.
- Davor Rodin: Dijalektika Građanskog društva
NOLIT, Beograd, 1971., 255. old.
E kötetben:
Varijacije na Blochovu temu 201—212. old.
- Ljubomir Tadić: Poredak i sloboda
Kultura, Beograd, 1967., 340. old.
E kötetben:
Prirodno-pravo i socijalna utopija, 87—104. old.
- Milan Kangrga: Čovek i svijet
Liber, Zagreb 1975.
E kötetben:
Zbilja i utopija, 113—132. old.

Tanulmányok a folyóiratokban

- Rasim Muminović: Filozofija zavičaja
Praxis, 1966., 3., 354—366.
- Hans Dieter Bahr: Ontologija i utopija
Praxis, 1968., 1—2., 130—141. old.
- Jean Michel Palmier: Problem utopije od Marxa do Marcusea
Naše teme, 1974., 9., 1559—1613. old.
- Miloja Petrović: Kritika Blohove kritike staljinizma
Socijalizam, 1967., 4., 590—614. old.
- Branimir Brljević: Mišljenje okrunjeno sustavom
Experimentum Mundi
Polja, 1977., 220—221., 17—21. old.